

COALITIEAKKOORD

2018 - 2022

VERBINDINGEN VAN BETEKENIS

**Christen
Unie**

OK
OpKoers.nu

PvdA

VOORWOORD

Coalitieakkoord 2018-2022

Voor u ligt het coalitieakkoord 2018-2022 van Hardenberg. Dit coalitieakkoord is bereikt tussen het CDA, de ChristenUnie, OpKoers.nu en de PvdA. Een coalitieakkoord waarbij gepoogd is om op hoofdlijnen en uitgangspunten te sturen. Daarbij geldt dat grote verschilpunten tussen de deelnemende partijen verder (financieel) zijn uitgewerkt dan zaken waarover reeds consensus bestond. Ook hebben we geprobeerd om bestaand en/of continuerend beleid van de gemeente Hardenberg in dit akkoord niet meer dan nodig te herbevestigen.

Namens het CDA

Martijn Breukelman (fractievoorzitter)

Namens OpKoers.nu

Annie Kelder (fractievoorzitter)

Ruimte voor een raadsagenda

Door een coalitieakkoord op hoofdlijnen te sluiten willen wij ruimte bieden aan de volksvertegenwoordiging en de duale rol van de gemeenteraad. De coalitie spreekt de wens uit dat de gehele gemeenteraad gezamenlijk tot de vorming van een raadsagenda komt. Een raadsagenda moet zorgen voor een meer initiërende en stimulerende rol voor de gemeenteraad. Op die manier plaatst de gemeenteraad zichzelf op enkele onderwerpen aan de voorkant van het proces in plaats van het college. Hierdoor kunnen alle partijen hun inbreng vergroten en meer ruimte bieden voor participatie van inwoners en/of overheid. De verantwoordelijkheid voor de raadsagenda ligt nadrukkelijk bij de fracties in de gemeenteraad zelf.

Hardenberg, 7 mei 2018

Namens de ChristenUnie

Sake-Christiaan Stelpstra (fractievoorzitter)

Namens de PvdA

Gitta Luiten (fractievoorzitter)

INLEIDING

De gemeente Hardenberg is uitgegroeid tot een vitale plattelandsgemeente die een grote bijdrage levert aan de omliggende economie. De landelijke structuur van het gebied gecombineerd met de twee krachtige stedelijke kernen Hardenberg en Dedemsvaart zorgt voor samenhang, synergie en dynamiek. Binnen Overijssel heeft de kern Hardenberg de status van 'streekcentrum' gekregen, een bijzondere positie tussen de stedelijke netwerken en overige steden en dorpen in de provincie. De aanwijzing als streekcentrum biedt ons extra mogelijkheden voor woningbouw, voorzieningen en werkgelegenheid. Terecht, want liggend aan de as richting Zwolle en grenzend aan Twente, Drenthe en Duitsland vormt de gemeente Hardenberg een krachtig knooppunt in de noordoosthoek van ons land.

Wij bieden bewoners, bedrijven en bezoekers van oudsher de ruimte. Letterlijk, want qua oppervlakte is Hardenberg de grootste gemeente van Overijssel. De bevolkingsdichtheid is relatief laag, er is volop bedrijfsgrond beschikbaar en het landschap nodigt uit tot recreatie. Maar ook figuurlijk bieden wij de ruimte: mensen kunnen hier zichzelf zijn, wij stimuleren ondernemerschap en we staan open voor initiatieven uit de samenleving.

Om ervoor te zorgen dat we de regionale kwaliteiten van de gemeente Hardenberg behouden, benutten en versterken, moet er wel wat gebeuren. De wereld om ons heen verandert snel en andere regio's zitten niet stil. Als uitgestrekte gemeente met veel kleine kernen, maakindustrie, recreatie & toerisme en landbouw heeft de gemeente Hardenberg met enkele specifieke toekomsttrends te maken.

Voor wat betreft wonen en leven is vooral vergrijzing van betekenis. Dat zorgt voor uitdagingen, zeker omdat mensen graag zo lang mogelijk in hun eigen huis en kern willen blijven wonen. En omdat ouderdom vaak met gebreken komt, wordt ook het inzetten op verbindingen tussen wonen en zorg steeds belangrijker.

Ook op economisch gebied mogen we in de gemeente Hardenberg veranderingen verwachten. We zien dat het aantal banen in traditionele sectoren in de regio afneemt en dat andere sectoren juist groeien. De zekerheid van 'een baan voor het leven' neemt af; flexibiliteit wordt langzaam maar zeker de norm. Bovendien gaan de technologische ontwikkelingen zo snel dat werknemers hun kennis goed moeten bijhouden.

Verder verdient de toekomst van landbouw en natuur in onze gemeente speciale aandacht. Prognoses laten zien dat er veel agrarische bedrijfsgebouwen vrijkomen omdat boeren stoppen met hun bedrijf. Dat heeft consequenties voor het landschap. Tegelijkertijd zijn er ook mogelijkheden voor boeren die hun bedrijf wél voortzetten.

Gelukkig zijn we ambitieus en willen we vooruit. Als we ons blijven openstellen voor vernieuwing, samenwerking en afstemming, kunnen we ons blijven ontwikkelen tot een gemeente die er toe doet en waarin de beste aspecten van stad en land samenkomen. In de navolgende hoofdstukken gaan wij nader in op de specifieke thema's.

WONEN EN LEVEN IN HARDENBERG

De gemeente Hardenberg heeft een kwalitatief hoogwaardige woonomgeving op menselijke maat. De inwoners, ruim 60.000 in totaal, wonen verspreid over 29 kernen. De gemeente beschikt over twee stedelijke centra met een compleet voorzieningenaanbod, enkele grotere dorpen en tal van kleine kernen. Bij het 'dorpse' wonen dat het buitengebied van de gemeente Hardenberg typeert horen niet alleen rust, ruimte en ruimtelijke kwaliteit. Ook de sociale kant is van belang. Kerk, verenigingen en instellingen zorgen voor sociaal-culturele samenhang en zijn sociale ontmoetingsplekken.

Wonen

Het is belangrijk dat mensen zich thuis voelen op hun plek in onze gemeente. Thuis is meer dan alleen een woning, het gaat om de leefomgeving en de aanwezige voorzieningen. Wij vinden het belangrijk dat de woonwensen van onze inwoners centraal staan in ons woonbeleid. Daarbij geldt voor ons een aantal uitgangspunten:

- Wij willen ruimte voor nieuwbouw in alle kernen, waarbij gebouwd wordt naar behoefte. Hierover vindt een jaarlijkse evaluatie plaats tussen de gemeente, Plaatselijk Belangen en woningbouwverenigingen.
- In de programmalijn Wonen willen wij aandacht hebben voor een voldoende divers aanbod. Wij kijken daarbij naar jongeren, gezinnen en senioren. Een divers aanbod wil ook zeggen dat er voldoende mogelijkheden zijn voor zowel mensen met een lager als hoger inkomen. Verder willen wij, samen met de woningbouwcorporaties, kijken naar de verhouding tussen huur- en koopwoningen en naar de mogelijkheden voor mensen met bijvoorbeeld een zorgindicatie en statushouders.
- Wij willen kijken naar de mogelijkheden van "levensloopbestendig bouwen 2.0". Hierin zit bijvoorbeeld ook de combinatie van jongeren en ouderen, waarbij voor jongeren lagere woonlasten gelden in ruil voor (sociale)ondersteuning van senioren.

- In combinatie met de programmalijn Recreatie en Toerisme willen wij samen met betrokkenen kijken naar de problematiek rondom permanente bewoning van recreatieparken, waarbij provinciaal beleid leidend is.
- De duurzaamheidscomponent vinden wij een belangrijk aspect. Bij nieuwbouwprojecten streven we naar aardgasloos bouwen en heeft energiewinning een nadrukkelijke rol. Ook bij bestaande bouw (inclusief sociale huur) vinden wij dat verduurzaming moet plaatsvinden.

Sociaal domein

De Hardenbergse samenleving is een betrokken samenleving en wij willen een betrokken overheid zijn. Uitgangspunt is dat mensen zelf primair verantwoordelijk zijn voor hoe het met hen gaat. Onze inwoners zien ook om naar elkaar; noaberschap is geen loze kreet in onze gemeente. Vrijwilligerswerk en mantelzorg zijn belangrijk en in deze coalitieperiode willen wij die vitaliteit en solidariteit optimaal benutten en versterken. Pas als zelfredzaamheid en omzien naar een ander (tijdelijk) niet mogelijk is, springt de overheid bij. Wij blijven daarom aandacht geven aan die mensen voor wie het (om welke reden dan ook) niet vanzelfsprekend is dat ze mee kunnen doen.

Wij bieden een zo goed mogelijke ondersteuning met de middelen die ons daarvoor ter beschikking staan. De Samen Doen teams zijn een belangrijk onderdeel van die ondersteuning en daarom bouwen wij daarop verder. We zorgen ervoor dat mensen die een beroep doen op de Samen Doen teams zo min mogelijk last hebben van regels, administratie en bureaucratie. Daarom krijgen de Samen Doen teams een gezins- en calamiteitenbudget voor kleine uitgaven in schrijnende gevallen.

In de (jeugd)zorg en welzijn gaan we nog meer doen aan preventie. We geven daarbij speciaal aandacht aan jonge gezinnen en de uitdagingen waar zij in deze tijd voor staan. Hulp bieden wij op maat en voor een gezamenlijk afgesproken periode.

Specifieke aandacht voor de jeugd

We leven tegenwoordig in een digitale wereld. Naast het onmiskenbare feit dat dit veel voordelen met zich meebrengt, onderkennen wij ook de negatieve gevolgen. Uit diverse onderzoeken blijkt dat jeugd op steeds grotere schaal lijdt aan overgewicht, in een sociaal isolement terechtkomt en minder fit is. Daarnaast zien we ook steeds meer ongewenste zaken als fake news, informatiebubbels, gameverslaving, internetpesten en sexting. De gevolgen hiervan voor met name de jeugd als kwetsbare groep blijven niet uit. Uiteraard ligt de verantwoordelijkheid in eerste instantie bij de ouders om kinderen te leren omgaan met alle aspecten van de digitale wereld. Wij vinden wel dat er voor de gemeente een belangrijke rol weggelegd is in de vorm van stimulering van verantwoord gebruik, ondersteuning van weerbaarheid en voorlichting over het gebruik van sociale media. Voor een goede thuissituatie moeten Samen Doen teams kunnen wijzen op de mogelijkheden van relatietherapie.

Voor senioren geldt dat zij in onze gemeente waardig ouder kunnen worden en daarom sluiten wij een lokaal ouderenakkoord. Hierin maken wij afspraken om doeltreffend te investeren in de juiste zorg en ondersteuning, mantelzorg en vrijwilligerswerk, levensloopbestendige huisvesting en aanpak van eenzaamheid.

Hardenberg is de meest toegankelijke gemeente van Nederland en we willen ons hierop blijven ontwikkelen.

Van uitkeringsgerechtigden verwachten wij dat zij er alles aan doen om de tijd dat zij hun uitkering nodig hebben zo kort mogelijk houden. Wij moedigen uitkeringsgerechtigden aan om, als zij dat kunnen, een maatschappelijke bijdrage te leveren. Noaberschap, vrijwilligerswerk en mantelzorg kunnen hierin een rol spelen.

Taalonderwijs en vrijwilligerswerk

voor vluchtelingen

De beste manier om te integreren en een bijdrage te leveren aan de samenleving is om zo snel mogelijk op eigen benen te staan. Daarvoor is beheersing van de Nederlandse taal een voorwaarde. Iedere vluchteling moet daarom meteen na aankomst in het AZC Hardenberg taalonderwijs krijgen en vrijwilligerswerk kunnen doen. Het mes snijdt zo aan twee kanten: de samenleving heeft er baat bij en de vluchteling leert sneller Nederlands.

van de dienstverlening te waarborgen, werkt de gemeente alleen met bewindvoerders die voldoen aan het keurmerk. Om verborgen armoede op te sporen kijkt de gemeente niet alleen naar het bruto-inkomen, maar ook naar het besteedbaar inkomen. Het actieve beleid dat de laatste jaren is ontwikkeld (op basis van Mobility Mentoring) wordt voortgezet en waar nodig uitgebreid.

Wij kiezen voor een moderne en vooruitstrevende aanpak van armoede, waarbij maatwerk per situatie of huishouden en zelfredzaamheid uitgangspunten zijn. Financiële rust voor een bepaalde periode draagt sterk bij aan de gezondheid, arbeidsproductiviteit en participatie. Stabiliteit is immers de basis om mee te doen in de samenleving, op het werk en in de buurt. Deze aanpak werkt stimulerend en begeleidt mensen sneller weer naar onafhankelijkheid en zelfredzaamheid, zodat mensen weer volwaardig mee kunnen doen in de samenleving.

In het afgelopen jaar is in de gemeente Hardenberg gediscussieerd over de voor- en nadelen van het basisinkomen. Hoewel een volledig basisinkomen nog onuitvoerbaar is, willen wij een aantal positieve elementen nader onderzoeken. Wij starten met een aanvraag bij het Ministerie van SZW om een vorm van regelluwe bijstand in te kunnen voeren. In de komende periode wordt, naast reeds beschikbaar onderzoek, verdere informatie verzameld. Ook ervaringen en evaluaties van experimenten bij andere gemeenten worden hierin betrokken. Wij reserveren hiervoor de vrijvallende middelen vanuit de opheffing van de Stichting Werk & Scholing (€450.000). Naar aanleiding van de ingewonnen informatie en de opgedane ervaringen elders wordt besloten in welke vorm wij verdere experimenten in de gemeente Hardenberg uitvoeren.

Een arbeidsongeschiktheidsverzekering

voor ZZP'ers

In Hardenberg wonen en werken veel zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers). Bijvoorbeeld in de zorg, de bouw, de middenstand, de dienstverlening en de agrarische sector. Een goede arbeidsongeschiktheidsverzekering is vanwege de hoge premies voor veel van hen onbetaalbaar, waardoor bij ziekte of een ongeval vaak een neerwaartse financiële spiraal ontstaat. Dat kost de samenleving op termijn geld voor bijstand en zorg. Wij gaan onderzoeken of het mogelijk is om, naar analogie van de collectieve zorgverzekering, een collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering in het leven te roepen, waar de gemeente voor een deel van het risico garant staat. Daardoor blijven premies betaalbaar en kunnen ZZP'ers zich tegen arbeidsongeschiktheid verzekeren, zodat ook zij zeker zijn van een vangnet.

Armoedebestrijding

Wij blijven armoede actief bestrijden: armoede staat ontwikkelingskansen in de weg. Iedereen verdient de kans om volwaardig mee te doen in de samenleving en geen kind moet in zijn of haar ontwikkeling worden belemmerd door armoede. Maatschappelijke organisaties weten vaak het beste wat daarvoor nodig is. Zij verdienen dan ook ruimte bij de uitvoering. Het specifieke armoedebeleid voor kinderen wordt onverminderd voortgezet.

Ondanks de aantrekkelijke economie blijft het vooruitzicht voor mensen met hoge schulden of chronisch zieken somber. Wij zetten ons in om schulden actief te voorkomen, door afspraken te maken met woningcorporaties, schuldhulpverlening, Samen Doen teams, kerken, banken en organisaties als de Voedselbank. Om de kwaliteit

Beschut werk

Voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt of een beperking moet voldoende beschut werk, arbeidsmatige of recreatieve dagbesteding beschikbaar zijn tegen een redelijke vergoeding of normaal salaris. Voor het in dienst nemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kan het midden- en kleinbedrijf zo nodig worden gecompenseerd. Wij ondersteunen en promoten Sociaal Ondernemerschap (ondernemen met een maatschappelijke missie).

Zorg en gezondheid

Zorg

Voor goede zorg zijn gemotiveerde zorgverleners een voorwaarde. De gemeente Hardenberg is een verantwoordelijk opdrachtgever, die een eerlijke beloning van de zorgwerkers als voorwaarde stelt. De gemeente Hardenberg is bovendien verantwoordelijk voor afspraken met de zorgaanbieders. Professionele kwaliteit(verbetering) blijft daarbij voorop staan. Keuzevrijheid van mensen voor artsen of behandelingen staat voorop; om die te vergroten wordt de raamovereenkomst aangepast zodat ook (kleinschalige) zorginstellingen mee kunnen doen.

Daarnaast is er behoefte aan (kleinschalige) beschermde woonvormen voor kwetsbare groepen en aan voldoende plekken voor situaties waarin acuut opvang nodig is. Minstens zo belangrijk als de professionele zorg vinden wij de zorg die geleverd wordt door mantelzorgers. Zij staan vaak onder grote druk; daarom moeten de voorzieningen voor respijtzorg worden uitgebreid.

Gezondheid

Bewegen bevordert de gezondheid. Bij ouderen levert bewegen een grote bijdrage aan het versterken van de gezondheid en aan het terugdringen van een aantal ouderdomsziekten. Daarom blijven wij sport en bewegen voor ouderen stimuleren. Gezondheid is meer dan afwezigheid van ziekte. Voorkomen is beter dan genezen.

Daarom willen wij dit stimuleren, te beginnen bij jeugd: op jonge leeftijd kunnen zij voor de rest van hun leven een voorsprong of achterstand in gezondheid opbouwen. Het budget voor sportonderwijs op scholen blijft op peil en het budget van het Jeugdsportfonds wordt indien nodig verhoogd, zodat ook kinderen waarvan de ouders het niet kunnen betalen de kans krijgen om lid te worden van een sportvereniging.

Sport

Wij blijven investeren in sport en in de maatschappelijke rol van sportvoorzieningen. Sporten heeft naast de fysieke voordelen ook een belangrijk sociaal aspect. Naast investeringen in de georganiseerde sport vraagt de samenleving ook steeds vaker om openbare sportvoorzieningen, ook in de kleinere kernen. Bij verdere investeringen valt te denken aan doorgaande privatisering van sportaccommodaties, nieuwe ontwikkelingen en bijvoorbeeld de vervangingsinvesteringen in kunstgras.

ECONOMIE EN WERK IN HARDENBERG

Economisch gezien behoort de gemeente Hardenberg tot de kopgroep van Overijssel. Economische ontwikkeling is voor onze gemeente echter nooit vanzelfsprekend geweest. De regio is van oorsprong een arm agrarisch gebied, wat eraan heeft bijgedragen dat Hardenberg in de jaren '50 is aangewezen als ontwikkelingskern voor Noordoost-Overijssel. Op dit moment heeft onze gemeente sterke familiebedrijven en gewilde bedrijfsterreinen, terwijl het werkloosheidspercentage relatief laag is. De gemeente Hardenberg kent een krachtige MBO- en MKB-economie. De maakindustrie is voor de werkgelegenheid in de gemeente Hardenberg van groot belang. De gemeente Hardenberg is een logistieke hotspot te midden van Zwolle, Twente, Drenthe en het Duitse grensgebied.

Economie, Onderwijs en Participatie

Wij willen zorgen voor een ondernemersklimaat met zo weinig mogelijk bureaucratie en regelgeving. De economische positie van de gemeente Hardenberg blijven wij versterken door te zorgen voor voldoende bedrijventerreinen. Dit geldt zowel voor de ontwikkeling van reeds in de gemeente gevestigde (midden- en klein-)bedrijven als voor de actieve houding ten opzichte van het aantrekken van nieuwe bedrijven.

Initiatieven zoals het Ondernemershuis en het Ondernemersstartpunt continueren we. Om ons kennis- en innovatiepeil in diverse sectoren op niveau te houden, blijven we investeren in samenwerkingsmogelijkheden in de regio Zwolle, met de Drentse gemeenten en met Twente. Door een stevige koppeling te maken tussen economie, onderwijs en participatie moeten de startkwalificaties van onze schoolverlaters beter aansluiten bij de wensen van werkgevers.

De gemeente Hardenberg blijft onverminderd ambitieus, ook als het gaat om economische groei en werkgelegenheid. Wij willen een aantrekkelijke gemeente blijven om te werken, wonen en verblijven. Een versnelling op de economie is van groot belang, dus achterover leunen is een luxe die wij ons niet

kunnen permitteren. Investeren op dit thema past ook bij onze streekfunctie.

Het werkgeversberaad heeft samen met de gemeente Hardenberg een economisch programma opgesteld. In dit programma is een onderverdeling gemaakt in vier actielijnen, welke hieronder zijn weergegeven. De coalitie trekt voor deze programma's €1,3 miljoen uit.

- economische kansen;
- Human Capital;
- positionering en samenwerking;
- profilering.

Wij leggen verbindingen tussen werkgevers en het onderwijs. Dit gebeurt bijvoorbeeld via het Regionaal Techniekcentrum (RTC) en het Lokaal Opleidingscentrum (LOC+). Wij spannen ons in om het MBO(+) onderwijs goed aan te laten sluiten bij onder meer het midden- en kleinbedrijf (MKB), waarbij technische opleidingen en (stage)werkplekken urgent zijn. Wij stimuleren maatschappelijke stages, waarbij verbindingen worden gelegd tussen onderwijs en samenleving. Op het gebied van HBO onderwijs zien we een groeiende beweging in onze gemeente. Met name in de zorg,

Onderwijshuisvesting

Op het gebied van onderwijs moet een verdere invulling worden gegeven aan het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Op korte termijn verwachten wij tekorten in reeds lopende aanbestedingen of vergevorderde plannen en houden we rekening met forse budgetoverschrijdingen. Deze ontstaan door snel oplopende kosten in de bouwsector. Voor vergevorderde projecten reserveren wij daarom €1 miljoen (I) extra om deze tegenvallers te kunnen opvangen. Voor toekomstige projecten wegen wij af of fasering een oplossing kan bieden voor de huidige trend in de bouwsector. Hierover worden gesprekken gevoerd met de schoolbesturen.

dienstverlening en de vrijetijdssector liggen hiervoor kansen. Wij zetten ons in om de verbinding te leggen tussen bovenstaande onderwerpen waarbij nadrukkelijk aandacht is voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Juist samenhang tussen programma's moet extra kansen bieden voor mensen om op gepaste wijze te participeren in onze samenleving. We maken ons daar samen met het onderwijs en werkgevers hard voor.

Daarnaast vergroten wij met behulp van investeringen de samenhang tussen economie, onderwijs en participatie. Binnen de regio Zwolle zijn (innovatie)clusters opgezet. Naast deze clusters staan energie, omgeving, bereikbaarheid en Human Capital hoog op de economische agenda. Voor wat betreft het laatste agendapunt is een regio-deal in de maak, waarbij een investering met cofinanciering wordt aangevraagd bij het rijk.

Verder is het voor ons noodzakelijk om de regio te positioneren, de streekfunctie van Hardenberg verder te versterken en de samenwerking lokaal en regionaal verder aan te gaan en uit te bouwen.

Recreatie en toerisme

Wij streven naar een verdere intensivering van de recreatieve en toeristische sector in onze gemeente en het Vecht- en Reestdal. Stimuleringsmaatregelen waarbij verschillende actoren uit de sector samenwerken hebben daarbij de voorkeur. Met het platform Recreatie en Toerisme werken wij verder aan de recreatieve functie van onze gemeente. Hierbij vervullen zowel digitale als fysieke voorzieningen een rol. Wij kijken daarnaast naar de verhouding tussen toeristen- en forensenbelasting. Verder houden wij in de verschillende programmalijnen oog voor recreatie en toerisme, bijvoorbeeld middels zorgrecreatie. Zowel in economie, regionalisering als bereikbaarheid met onder andere de bevaarbaarheid van de Vecht.

Zondagsopenstelling

Tot dusver was er in de gemeente Hardenberg geen sprake van winkelopstelling op zondag. Om invulling te geven aan de wens van een aantal ondernemers en inwoners uit de gemeente, willen wij deze periode ervaring opdoen met het bieden van de mogelijkheid tot openstelling van winkels op zondag. Hierbij is gezocht naar een balans tussen de verschillende belangen en opvattingen rond dit thema. Wij willen enerzijds mogelijkheden en ruimte aan ondernemers geven om de winkels een aantal zondagen per jaar open te stellen en anderzijds recht doen aan de wensen van hen die hechten aan zondagsrust. De ambitie is om deze ervaring op te doen vanaf de zomer 2018.

Het opdoen van ervaringen met mogelijkheden van zondagsopenstelling vindt plaats binnen de volgende kaders:

- openstelling op basis van vrijwilligheid (en niet als verplichting om op gekozen zondagen open te moeten of te moeten (laten) werken);
- betrokkenheid van deelnemende én niet deelnemende ondernemers, omwonenden, inwoners en maatschappelijke en/of religieuze instanties;

- een onderscheid tussen supermarkten en overige middenstand;
- in de twee grootste kernen van de gemeente Hardenberg;
- voor supermarkten geldt dat er elke zondag in een (van de) kern(en) een supermarkt open kan zijn tussen 13.00 en 17.00 uur, met een maximum van eens per twee weken per kern;
- voor overige middenstand geldt dat in de betrokken kern(en) drie tot maximaal vijf keer per jaar zondagsopenstelling mogelijk is, aansluitend bij het toeristische seizoen en/of feestdagen.

De openstelling wordt een jaar na invoering door de raad geëvalueerd. Deze evaluatie wordt uitgevoerd met een brede afvaardiging van deelnemende en niet deelnemende ondernemers, omwonenden, inwoners en maatschappelijke en/of religieuze instanties. De evaluatie betreft zowel de supermarkten als de overige middenstand. In die evaluatie wordt betrokken:

- de verschillende kernen in onze gemeente;
- de frequentie van openstelling.

EEN BEREIKBAAR HARDENBERG

Parkeren

Ten tijde van de centrumontwikkelingen in Hardenberg is er nadrukkelijk en in samenspraak met de middenstand gekozen voor vormen van betaald parkeren. Anno 2018 klinkt het verzoek om de parkeersystemen te wijzigen en/of het 'betaald parkeren' af te schaffen. Het afschaffen van betaald parkeren leidt tot een (geschat) jaarlijks tekort van €1,7 miljoen.

Wij laten onderzoeken of het betaald parkeren een negatief effect heeft op de bezoekersaantallen van het centrum in Hardenberg. Daaraan gekoppeld onderzoeken wij ook op welke wijze de Hardenbergse middenstand financieel kan en wil participeren in andere vormen van parkeren. Vanuit de gedachte dat de 'gebruiker betaalt' ligt het niet voor de hand dat bij een eventuele tariefsverlaging of afschaffing de gemeente de enige financier is.

Bij deze onderzoeken houden wij ook rekening met andere factoren, bijvoorbeeld het effect van vrij-parkeren op de beschikbare parkeerplaatsen voor werknemers van de middenstand, ten opzichte van parkeerplaatsen voor bezoekers. Samen met de middenstand gaan we kijken naar de verschillende parkeersystemen en identificeren we de (on)mogelijkheden daarvan. We onderzoeken daarbij of een parkeersysteem in combinatie met een jaarlijkse betaling voor eigen inwoners mogelijk is. En we gaan na of de weerstand tegen betaald parkeren voortkomt uit de hoogte van de tarieven of de betalingshandeling op zich. Naast deze verkenning laten wij op korte termijn een quickscan uitvoeren naar de mogelijkheden van differentiatie of stimuleringsmaatregelen binnen het parkeervraagstuk. De quickscan is uiterlijk in het voorjaar van 2019 afgerond en moet leiden tot concrete verbeterpunten.

Mobiliteit

Wij zoeken samenwerking met andere lokale en provinciale overheden om ons sterk te maken voor een eenduidig regionaal geluid. De aanpassing van de N340 gaat de komende periode in uitvoering. Wij volgen die nauwgezet, om eventuele open einden en kansen te benutten. Ook willen wij de N36 doorontwikkelen tot een goede verbinding tussen Twente en Drenthe.

De spoorlijn Zwolle-Emmen moet op termijn worden doorgetrokken richting het noorden met Hardenberg als knooppunt tussen de economische regio's Groningen, Twente en Zwolle. Hiervoor moeten we de stationsomgeving in Hardenberg opwaarderen. Daarnaast willen wij ons inzetten voor een station in Bergentheim. Wij blijven alert op het aanbod van openbaar vervoer in de kleine kernen. Verder vinden we het belangrijk dat onze fietsverbindingen worden versterkt en (beter) aansluiten op fietsknooppunten. De verbindingen over het water kunnen beter worden benut, zoals het Kanaal Almelo-De Haandrik en – vanuit toeristisch oogpunt – de Vecht.

Om dit allemaal te bereiken zetten wij in op een gezamenlijke lobby en benutting van het regionale netwerk. Ook moeten de nodige middelen voor onderzoek en cofinanciering beschikbaar worden gesteld. Om een goede samenhangende afweging te kunnen maken stellen wij een mobiliteitsplan op.

LANDBOUW EN NATUUR IN HARDENBERG

Hardenberg heeft een omvangrijk buitengebied met een hoge ruimtelijke kwaliteit. Het landschap is gevarieerd. Het Vecht- en Reestdal hebben belangrijke natuurwaarde. Het landschap is nauw verbonden met de landbouw: niet alleen is de sector als groot-grondgebruiker beeldbepalend voor het landschap, ze zorgt deels ook voor het beheer ervan. De landbouw is in de gemeente Hardenberg een relatief grote werkgever, hierbij speelt ook het onderwijs een belangrijke rol. Het buitengebied van de gemeente Hardenberg is naast productieruimte ook consumptieruimte. De natuurlijke omgeving vormt een belangrijk decor voor de vrijetijdsbesteding. Mede daardoor is vrijetijdseconomie in de regio Hardenberg een sector van betekenis.

Landbouw

Wij onderschrijven, vanuit verschillende achtergronden, de waarde van de agro- en foodsector. De sector is een belangrijke werkgever en economische pijler in de regio. De gemeente Hardenberg speelt een verbindende rol tussen bedrijven, kennis- en onderwijsinstellingen en andere overheden. Participatie in het cluster "Agro en Food" van de regio Zwolle is daar een goed voorbeeld van.

Specifiek voor de landbouw geldt dat de gemeente Hardenberg de afgelopen jaren ruimte heeft geboden aan (grootschalige) ontwikkelingen en innovaties. Dat blijft zo. Wel kijken we bij nieuwe schaalvergroting nadrukkelijk naar de effecten op de omgeving, volksgezondheid, dierenwelzijn en milieu waarbij landelijke regelgeving leidend is. Wij willen één gemeentelijk aanspreekpunt opzetten voor agrarische ondernemers.

Ontwikkelingen in de landbouw zorgen voor steeds meer vrijkomende agrarische bebouwing. Wij willen faciliterend optreden waar het gaat om de invulling van deze gebouwen. Eventuele nieuwe functies mogen geen belemmering vormen voor agrarische bedrijven. Naast functieveranderingen kijken wij ook naar regelingen rondom sloop en nieuwbouw. De huidige 'rood-voor-rood' regeling gaan wij evalueren. Wij kijken daarvoor ook naar regelingen in andere gemeenten zoals de 'schuur-voor-schuur' regeling. Dat doen wij om een impuls te geven aan de ruimtelijke kwaliteit door het slopen van schuren, en anderzijds om economische activiteiten te faciliteren door de bouw van extra bijgebouwen, of het vergroten van het bouwblok. Bij woonbestemmingen kan zo een extra oppervlakte vrijstaande bijgebouwen worden gerealiseerd, in ruil voor een veelvoud aan schuren elders. Voor een verdere invulling van de plattelandsontwikkeling reserveren wij €300.000 (I).

Wij blijven met provincie en rijk in gesprek over de asbestproblematiek. De gemeente heeft hierin geen bepalende rol maar wij willen wel het aanspreekpunt zijn voor onze inwoners en bedrijven. Zo kunnen we bijvoorbeeld wijzen op de verschillende regelingen en subsidies. Wij maken rondom deze problematiek ook een verbinding naar de energietransitie. Het verwijderen van asbestdaken biedt immers een goede mogelijkheid om bijvoorbeeld de slag te maken naar de opwekking van zonne-energie. Door vormen van natuur-inclusieve landbouw wordt ook de verbinding tussen de agrarische sector en de natuur gemaakt.

Natuur

De gemeente Hardenberg beslaat een groot oppervlak en dus ook veel natuur: van beschermde natuurgebieden tot bermen, bossen, parken, beken en rivieren en braakliggende terreinen. Niet voor niets hechten inwoners er veel belang aan en komen er jaarlijks veel toeristen van genieten. Als een goed rentmeester zorgen wij voor de natuur binnen onze gemeentegrenzen. Door de bestaande natuur met respect te behandelen en waar mogelijk te versterken. Door in het beheer van het openbaar groen rekening te houden met (teruglopende) biodiversiteit en de kwaliteit van de ondergrond. En actief beleid te ontwikkelen om de zorg en waardering voor onze natuur te vergroten. Hiervoor reserveren wij in de deze raadsperiode €300.000 (I).

De ontwikkeling van natuur in het Vechtpark zetten wij voort vanaf de Haandrik, waar meer ruimte voor natuur wordt ingeruimd. Wij willen bezien of in Gramsbergen een haventje kan worden ingepast. In de uiterwaarden bij Oud Baalder (richting Gramsbergen) willen wij ruimte bieden voor natuur-inclusieve landbouw (volgens de 'definitie van de Wageningen Universiteit'). Dit vraagt om een investering (cofinanciering) van €1,2 miljoen (I). Dat doen we samen met onze boeren: zij zijn belangrijke partners in natuur- en landschapsbeheer en in de transitie naar duurzame landbouw. En zij spelen een belangrijke rol in de natuurontwikkeling. Daarom worden de groen-blauwe diensten uitgebreid. We ondersteunen en stimuleren initiatieven en experimenten op het gebied van natuur-inclusieve landbouw, samen met landbouw- en natuurorganisaties.

¹natuur-inclusieve landbouw is een economisch rendabel landbouwsysteem, dat optimaal beheer van natuurlijke hulpbronnen duurzaam integreert in bedrijfsvoering, inclusief zorg voor ecologische functies en de biodiversiteit op en om het bedrijf.

EEN DUURZAAM HARDENBERG

Ook deze coalitie maakt werk van de duurzaamheidsopgaven. Met betrekking tot de energietransitie handhaven wij de ingezette lijn en vastgestelde doelstellingen. Daarnaast zijn de opgaven als gevolg van klimaatverandering groot. De pieken en hevige intensiteit van neerslag enerzijds en lange droge perioden anderzijds, vragen om een andere aanpak. Voorkomen van hittestress en wateroverlast of juist beschikbaarheid van voldoende water in droge periodes, heeft gevolgen voor de manier waarop we locaties inrichten. Ook zetten wij verder in op de circulaire economie, waarbij afval steeds meer als grondstof wordt gezien. Om de duurzaamheidsdoelen breder en blijvend in te voeren, willen wij dat Hardenberg een zogenaamde Sustainable Development Goals (SDG) gemeente wordt.

Het raadsbesluit van 17 oktober 2017 en de daarin genoemde doelstellingen vormt nog steeds de basis voor de energietransitie in de gemeente Hardenberg. Door voortschrijdende inzichten en ontwikkelingen op gebied van duurzame technieken en innovaties enerzijds, en het landelijke besluit om binnen 12 jaar de gaskraan in Groningen te sluiten anderzijds, zijn de gestelde doelstellingen nog urgenter geworden. Wij voegen daar nog een aantal wensen aan toe. Voor 1 april 2019 onderzoeken we de volgende mogelijkheden en alternatieven:

- de haalbaarheid om als gemeente een duurzaam gemeentelijk energiebedrijf op te zetten;
- verdere ontwikkeling van warmtenetwerken;
- ontwikkelingen/innovaties op het gebied van duurzaamheid/energietransitie;
- wat de mogelijkheden zijn om als partner te participeren in initiatieven en duurzame energiecoöperaties binnen de gemeentegrenzen;
- wat de mogelijkheden zijn om te participeren in windmolens op zee;
- welke mogelijkheden er zijn voor grootschalige plaatsing van zonnepanelen op daken van schuren en bedrijfsgebouwen, alsmede particuliere daken;
- wat de mogelijkheden zijn voor een duurzaamheidsfonds met cofinanciering vanuit de provincie.

Breed maatschappelijk draagvlak blijft daarbij een voorwaarde, zoals de gemeenteraad al eerder heeft aangegeven. Waar het gaat om windmolens op land krijgen lokale coöperaties de voorkeur boven commerciële partijen. Lokale zeggenschap en verdiensten zijn immers belangrijke factoren voor dat draagvlak.

Veel woningen in Nederland zijn nog niet optimaal geïsoleerd. Dat geldt ook voor de woningen in onze gemeente. Dat is een gemiste kans voor comfortabel wonen, lagere energielasten en het klimaat. De gemeente kan hierin een rol vervullen: door subsidies beschikbaar te stellen aan huizenbezitters om hun woningen beter te isoleren, meer voorlichting te geven aan inwoners, door zelf te besparen (we streven naar 2% per jaar) en door in alle gemeentelijke gebouwen alleen nog groene stroom te gebruiken. Ook breiden we het aantal laadpalen voor voertuigen in de gemeente uit en bevorderen we aardgasloos en energie-neutraal bouwen. Daarnaast moeten wij in dit kader de verhuurders waarvan woningbouwverenigingen de grootste groep vormen, niet vergeten. Hierbij is het belangrijk dat wij de verhuurders stimuleren om hun woningbestand verder te verduurzamen.

SAMENLEVING EN BESTUUR

Willen we onze ambities voor de toekomst waarmaken, dan is een slagvaardige, open en flexibele houding van groot belang. De gemeente moet weten wat er in de samenleving leeft en welke veranderingen zich daarin voordoen.

Tegelijkertijd moeten we constateren dat de gemeente slechts één van de spelers in de maatschappij is. Andere overheden, bedrijven en inwoners laten ook hun invloed gelden. Inwoners gaan zelf aan de slag om een project tot stand te brengen. Zij willen gehoord worden en dat er wat gedaan wordt met hun kennis als ervaringsdeskundigen. Van de gemeente vraagt dat om bescheidenheid. Dat betekent niet dat de overheid zich terugtrekt; het betekent dat de gemeente meer dan voorheen 'vraaggericht' werkt en daarbij aansluit bij initiatieven uit de samenleving.

Deze context dwingt ons om over onze rol na te denken en te investeren in nieuwe vormen van bestuur. Per opgave moeten wij bepalen wat de beste aanpak en wie de beste partner is en zo meebewegen met de realiteit.

Participerende overheid

De afgelopen jaren zijn er in de gemeente Hardenberg heel wat krachtige initiatieven vanuit de samenleving ontstaan. Inwoners die het heft in eigen hand nemen om hun omgeving leefbaarder te maken. Wij faciliteren en ondersteunen dit soort initiatieven. Hiervoor willen we nieuwe vormen van samenwerking onderzoeken en ontwikkelen en versterken we bestaande, goedwerkende structuren. Daarom investeren wij in kwaliteitsverbetering van de belangbehartiging van lokale wijk- en buurtgerichte belangengroepen (Plaatselijk Belangen).

In de komende jaren willen en moeten we samen met alle betrokkenen leren van initiatieven. Dit vraagt om een samenhangende benadering, waarbij de opgave is om verbinding te leggen tussen het sociale en fysieke domein. Deze vorm van overheidsparticipatie vraagt van de politiek, bestuurders en ambtelijke organisatie dat zij initiatieven laten ontstaan van onderop en die benutten, aanjagen en faciliteren in plaats van deze zelf te initiëren.

Binnen de gemeente Hardenberg zijn hiermee vanuit het Sociaal Ondernemen en vanuit de Omgevingsvisie al stappen gezet en is daarmee ervaring opgedaan. Zo hebben bijvoorbeeld de kleine kernen de mogelijkheid gekregen zelf een visie te ontwikkelen en met plannen te komen om de leefbaarheid in die kernen te behouden. Bij de ontwikkeling van de nieuwe ambtelijke organisatie voor Hardenberg is het van belang om dit nog verder te bevorderen en onderlinge samenwerking te stimuleren. De veranderende rol van de overheid wordt daarbij vormgegeven door op verschillende onderdelen met programma's te werken. Op die manier werkt de lokale overheid samen met de kernen aan de leefbaarheid en de grote maatschappelijke opgaven, zoals transities en de streekfunctie, in een veranderende samenleving.

Inclusieve samenleving

In een inclusieve samenleving kan iedereen naar vermogen meedoen, ongeacht leeftijd, opleiding, beperkingen, (seksuele) voorkeuren, afkomst of sociale positie. In de gemeente Hardenberg moet iedereen een eerlijke kans krijgen om zijn of haar leven zelf vorm te geven en eigen idealen of ambities na te streven. Barrières die maatschappelijke deelname in de weg staan, willen wij slechten: of het gaat om laaggeletterdheid, eenzaamheid, etnische of gender-discriminatie of mobiliteit. De ambitie om uitvoering te geven aan de Inclusie Agenda onderschrijven wij, net als de ambitie om de meest toegankelijke gemeente te blijven. Door verbindingen tussen economie, onderwijs en participatie scheppen we kansen voor onze inwoners.

Streekfunctie

Deze coalitie hecht grote waarde aan de streekfunctie van Hardenberg. De streekfunctie geeft mogelijkheden om te blijven bouwen aan een gemeente die een groot gebied bedient met functies, woonmogelijkheden, werkgelegenheid en voorzieningen, zowel voor binnen de gemeentegrenzen als daarbuiten. Specifieke aandacht gaat uit naar de bereikbaarheid over weg, spoor en water. De streekfunctie komt ook tot uiting in belangrijke voorzieningen zoals het ziekenhuis. Ook op het gebied van economie vindt er een wisselwerking plaats tussen de gemeente Hardenberg en de regio. Hierbij zien wij een belangrijke ambassadeursrol voor de burgemeester.

Een eigen ambtelijke organisatie voor

Hardenberg

De gemeente Hardenberg heeft begin december 2017 besloten om uit de Bestuursdienst Ommen-Hardenberg (BOH) te stappen. De verschillen tussen de gemeenten Ommen en Hardenberg zijn te groot gebleken om de wederzijdse taken in één gezamenlijke organisatie onder te blijven brengen. Dit betekent dat de BOH ophoudt te bestaan. Inmiddels worden voorbereidingen getroffen voor de bouw van een eigen ambtelijke organisatie voor Hardenberg. De nieuwe ambtelijke organisatie moet ook ingericht worden om de in dit coalitieakkoord beschreven ambities mede vorm te geven en de nieuwe coalitie daarin te ondersteunen. De opgaven waar Hardenberg voor staat, vragen specifieke kwaliteiten van de ambtelijke organisatie. De organisatie moet flexibel zijn, efficiënt, zelfbewust en professioneel, om nieuwe ontwikkelingen snel en adequaat op te kunnen pakken. Daarnaast moet diezelfde organisatie ook in staat zijn om de traditionele gemeentelijke overheidstaken goed uit te voeren, passend bij de verwachtingen die de samenleving daarbij heeft. Waar de mogelijkheden zich voordoen wil de gemeente Hardenberg ook een streekfunctie vervullen op de dienstverlening en taken voor andere gemeenten uitvoeren.

Het nieuwe college maakt afspraken over de bemensing van de toekomstige portefeuille Personeel en Organisatie en over de bestuurlijke betrokkenheid bij de ontvlechting van de BOH, waarbij ook de financiële consequenties van de ontvlechting van de BOH en de bouw van de nieuwe organisatie in beeld worden gebracht.

Een nieuwe college

Het nieuwe college van de gemeente Hardenberg wil een college zijn dat openstaat voor geluiden vanuit de samenleving. Het college is toegankelijk voor haar inwoners, ondernemers en partners in de regio. Samen met de gemeenteraad en in gesprek met inwoners en stakeholders werkt het college aan de verdere ontwikkeling van de vele kernen die de gemeente rijk is en de positie van de gezamenlijke kernen in de regio. Het college is nieuw maar ook ambitieus en wil met een hernieuwd en fris elan aan de slag voor onze gemeente.

E E N

F I N A N C I E E L

S O L I D E

H A R D E N B E R G

Financiën

De gemeente heeft baat bij een gezonde financiële huishouding waarbinnen risico's voldoende kunnen worden afgedekt. Voor wat betreft de netto schuldquote gelden de BBV-regels als uitgangspunt. Wij hechten eraan om gedurende deze raadsperiode kritisch te blijven kijken naar de risico's en het bijbehorende weerstandsvermogen. Aan het begin van deze raadsperiode gaan we uit van een benodigd weerstandsvermogen van €24 miljoen. Onze bedoeling is om de som van de risico's met een factor 1.4 te kunnen afdekken, waarbij de niet-benutte belastingcapaciteit een onderdeel vormt van het weerstandsvermogen.

Voor wensen met financiële gevolgen gelden de kaderstelling en de begroting als juiste momenten voor zowel raad als college, voor een integrale afweging. Buiten deze cyclus worden alleen wijzigingen opgenomen als ze onvoorzienbaar, onuitstelbaar en onvermijdelijk zijn.

Coalitieprogramma

Op een aantal punten zijn de wensen van de coalitie al financieel vertaald in de tekst. Op andere punten volgen nog onderzoeken, of is nog niet (volledig) helder wat de financiële vertaling precies moet zijn. Aan deze posten wil de coalitie, bij voldoende financiële ruimte, gedurende de raadsperiode invulling geven. Duurzaamheid, sociaal beleid en nieuwe initiatieven vormen daarbij belangrijke onderdelen.

Daarnaast zullen wij rekening moeten houden met de ontvlechting van de BOH en de organisatieontwikkeling van de gemeente Hardenberg. Bij het opmaken van de begroting 2019 zullen wensen verder worden ingevuld. Daarbij zal het college ook kijken of er sprake kan zijn van zogenaamd "oud voor nieuw" beleid, waarbij reeds begrote middelen kunnen bijdragen aan nieuwe ambities.

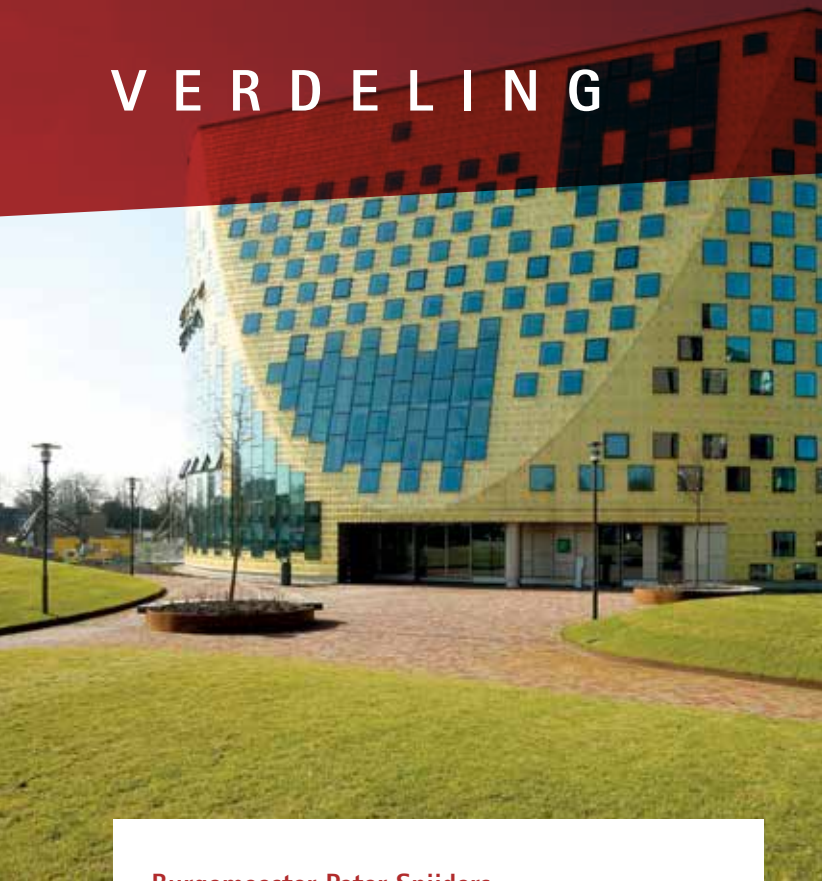
Naast de financiële vertaling van het coalitieakkoord, is er ook sprake van nieuw beleid (2019-2022) welke reeds in de begroting is opgenomen. Verder is er sprake van een reservelijst en een aanvullende reservelijst waaraan invulling kan worden gegeven indien de financiële ruimte dit toelaat. Deze financiële ruimte is bij het opstellen van dit coalitieakkoord nog niet volledig helder. Het nieuwe college doet daarom bij het opmaken van de begroting 2019 en later verdere voorstellen voor het invullen van het akkoord en de reservelijsten. Het is aan de gemeenteraad om tijdens de kaderstelling en de begroting (planning- en controlcyclus) een definitieve invulling te geven.

Belastingen

Wij zijn van plan om te werken met een gelijkblijvende belastingdruk voor onze inwoners. Dat betekent dat gemeentelijke belastingen met niet meer dan het inflatiepercentage worden verhoogd. Speciaal voor de OZB geldt dat wij een gelijkblijvende verhouding tussen woningen en niet-woningen willen. Wij zorgen voor een kostendekkend hondenbeleid; momenteel zijn de opbrengsten van de hondenbelasting hoger dan de uitgaven aan het hondenbeleid. Dit betekent dat een verlaging van de hondenbelasting van ongeveer €100.000 (S) wordt doorgevoerd.

PORTEFEUILLE - VERDELING

Burgemeester Peter Snijders

- Bestuurlijke coördinatie en bestuurlijke organisatie
- Algemeen bestuurlijke en juridische aangelegenheden
- Openbare orde, veiligheid en handhaving
- Externe vertegenwoordiging gemeente/representatie/
ambassadeurschap
- Intergemeentelijke en grensoverschrijdende
aangelegenheden
- Communicatie en voorlichting
- Burgerzaken
- Bestuurlijke vernieuwing

Wethouder Martijn Breukelman (CDA)

- Eerste locoburgemeester
- RO, inclusief Omgevingswet
- Volkshuisvesting en wonen
- Sport
- Bouwzaken (inclusief vergunningverlening en toezicht / omgevingsvergunningen)
- WMO-deel voorzieningen
- Centrumontwikkeling diverse kernen
- Financiën

Wethouder Alwin te Rietstap (ChristenUnie)

- Tweede locoburgemeester
- Economie (incl. vrijetijdseconomie)
- Bereikbaarheid / mobiliteit / verkeer en vervoer
- Grondbeleid (incl. Grondbedrijf)
- Landbouw en Natuur
- Water (inclusief Vechtpark)
- Gezondheid en zorg (inclusief Jeugdzorg en WMO-deel zorg)

Wethouder Falco Bruinsma (OpKoers.nu)

- Derde locoburgemeester
- Lokale infrastructuur (incl. parkeren)
- Jeugdzaken (excl. Jeugdzorg)
- Duurzaamheid/energie/klimaat
- Milieu en Afval
- Gemeentelijke eigendommen
- Monumentenbeleid
- Gemeentelijke dienstverlening
- Evenementenbeleid

Wethouder Gitta Luiten (PvdA)

- Vierde locoburgemeester
- Werk en inkomen
- Onderwijs en educatie
- Kunst en cultuur
- Welzijn (incl. WMO-deel Welzijn)
- Beheer Openbare Ruimte

[illegible]

 Gemeente
Hardenberg